

залежав від вільності просвіту і діаметру колатералей, кількість блоків магістрального судинного русла.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Клінічні симптоми (біль, гіпоксичні та некротичні зміни), тест на реактивну гіперемію, ЛФПГ, пробні блокади утворюють самодостатній комплекс, що дозволяє оцінити швидкість, тиск, опір і пульсовий плин крові та характер змін колатералей і визначити ступінь де-

компенсації колатерального кровообігу. Початкова декомпенсація колатерального кровообігу дозволяє зберегти стопу у 89,7% випадках. При розвиненій декомпенсації опорну функцію стоп вдається зберегти у 68,3% пацієнтів. Крайні результати (83,3%) дає проведення реконструктивних операцій. Незворотна декомпенсація робить безперспективними всі спроби зберегти стопу.

Перспективи подальших розробок полягають в опрацюванні хірургічної тактики.

Список літератури

Діагностика та лікування хронічної критичної ішемії нижніх кінцівок, поєднаної з мультифокальним атеросклерозом: метод. рек. / [Мішалов В.Г., Бойчак М.П., Черняк В.А. та ін.] - К., 2007. - 62 с.

Корушко О.В. Значение изменения отдельных показателей внутрисосуди-

стого гомеостаза в развитии циркуляторной гипоксии при старении / О.В.Корушко, В.Ю.Лишневецкая // Успехи геронтологии. - 2002. - Т.3, Вып. 9. - С. 262.

Международное соглашение по диабетической стопе. Составлено международ-

ной рабочей группой по диабетической стопе. - М.: Берг, 2000. - 96 с.
Celermajer D.S. Non-invasive detection of endothelial dysfunction in children and adults at risk of atherosclerosis /D.S. Celermajer, K.E.Sorensen, V.M.Gooch // Lancet.- 1992.- Vol.340.- P. 1111-1115.

Сандер С.В.

ОЦЕНКА ПЕРСПЕКТИВЫ СОХРАНЕНИЯ СТОПЫ ПРИ ПРЕДАНГРЕНОЗНОМ СОСТОЯНИИ И ГАНГРЕНЕ ПАЛЬЦЕВ

Резюме. В статье представлена методика оценки перспективы сохранения стопы при предангренозном состоянии и гангрене пальцев путём оценки коллатерального кровообращения. Обследовано 113 больных с критической хронической ишемией нижних конечностей. Оценивали клинические проявления, проводили лазерную фотоплетизмографию, ультразвуковое сканирование, ангиографию, тест на реактивную гиперемию, пробные блокады бедренного и седалищного нервов, пробное внутриартериальное введение. Во всех случаях коллатеральный кровоток был декомпенсированным. При начальной декомпенсации удалось сохранить стопу в 89,7% случаях. Развитая декомпенсация позволила сохранить стопу лишь у 68,3% больных. Лучшие результаты (83,3%) давали реконструктивные операции. При необратимой декомпенсации лишь в трети случаев временно удавалось сохранить опорную функцию конечности. Таким образом, необратимая декомпенсация делает бесперспективными любые попытки сохранить стопу.

Ключевые слова: диабетическая стопа, окклюзионные заболевания артерий нижних конечностей, коллатеральное кровообращение, обследование

Sander S.V.

EVALUATION OF THE PROSPECT OF FOOT SAVING IN CASE OF THE PREGANGRENOUS STATE AND GANGRENE IN TOES

Summary. Detection of prospect of foot saving in case of the pre-gangrenous states and gangrene in toes by evaluation of the collateral circulation is presented. We examined 113 patients with critical chronic lower limb ischemia. The foot state was evaluated by clinical manifestations, reactive hyperemia test, results of the laser photoplethysmography, ultrasound scanning, arteriography, experimental femoral and gluteal nerve block and forced intra-arterial injection. In all the cases the collateral blood flow turned out to be decompensated. Incipient decompensation of the collateral circulation allows to save the foot in 89,7% of cases. In case of developed decompensation the foot support function can be saved in 68,3% of patients. Reparative operations show the better results (83,3%). In case of irreversible decompensation the foot support function temporary can be saved only in 33% of patients. So, irreversible decompensation makes foot saving prospectless.

Key words: diabetic foot, occlusive diseases of the lower limb arteries, collateral circulation, examination.

Стаття надійшла до редакції 31.10.2013р.

Сандер Сергій Володимирович - к.м.н., доц. кафедри хірургії медичного факультету №2 Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова; +38 0432 51-11-88; +38 0432 26-54-71; +38 093 600-40-00; sergeysander@mail.ru

© Філіп С.С., Скрипинець Ю.П., Шимон В.М., Сливка Р.М.

УДК: 617:371.315.6

Філіп С.С., Скрипинець Ю.П., Шимон В.М., Сливка Р.М.

Ужгородський національний університет, медичний факультет, кафедра загальної хірургії (вул. Минайська, 71, м. Ужгород, Україна, 88015)

CASE-STUDY МЕТОД ПРИ ВИКЛАДАННІ ЗАГАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ

Резюме. В роботі розглянуто питання застосування методу case-study у навчанні студентів медичних факультетів при викладанні загальної хірургії. Визначені основні етапи роботи над кейсами і дана їх характеристика.

Ключові слова: загальна хірургія, метод case-study, кейси.

Загальна хірургія як навчальна дисципліна базується на вивченні студентами морфологічних дисциплін й інтегрується з цими дисциплінами, закладає основи вивчення студентами навчальних дисциплін, де застосовуються хірургічні методи лікування, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання і професійної діяльності; надає можливість отримати практичні навички та формувати професійні вміння для діагностики і надання медичної допомоги при певних патологічних станах та в період догляду за хірургічними хворими.

Водночас викладання загальної хірургії, як і інших прикладних медичних дисциплін, стало супроводжуватися низкою складнощів. Це обумовлено входженням сфери медичних послуг в сучасне правове поле, що не дозволяє студентам відпрацьовувати професійні навички на реальних пацієнтах. У таких умовах студенти не отримують за період навчання у вищому навчальному закладі медичного профілю необхідних знань і умінь по загальній хірургії.

Підвищення вимог до професійних якостей фахівців диктує необхідність вдосконалення викладання, застосування методів, націлених не так на передачу готових знань, як на створення умов для творчої активності студентів. Стосовно сфери охорони здоров'я необхідно враховувати і те, що надання медичної допомоги стає все більш високотехнологічним і вимагає впровадження відповідних методик навчання. В якості засобів, що реалізують такі підходи, все більше визнання знаходять активні методи навчання, зокрема, використання комп'ютерних ділових ігор та імітаційних манекенів [Галузяк, 2003; Мілерян, 2004; Максименко, Філоненко, 2013].

Мета - на підставі застосування нових навчальних технологій покращити рівень підготовки студентів по загальній хірургії.

Метод case-study або метод конкретних ситуацій відноситься до позаігрових імітаційних активних методів навчання і базується на навчанні шляхом рішення конкретних завдань - ситуацій.

Безпосередня ціль методу case-study (кейс-методу) - спільними зусиллями групи студентів проаналізувати ситуацію - кейс, яка виникає при конкретному положенні справ, і винести практичне рішення; закінчення процесу - оцінка запропонованих алгоритмів і як результат - або розробити, або вибрати найкращий в контексті поставленої проблеми.

Введення методу case-study в практику вищої професійної освіти в наш час є вельми доцільним, що обумовлено двома тенденціями:

- перша витікає із загального напрямку розвитку навчання, його орієнтації не стільки на отримання конкретних знань, скільки на формування професійної компетентності, вміння і навичок розумової праці, розвитку здібностей особистості, серед яких особлива увага приділяється здібності до навчання, заміні парадигми мис-

лення, вмінню опрацьовувати великий об'єм інформації;

- друга витікає із розвитку вимог до якості спеціаліста, який, на додаток до першої тенденції, повинен мати здібність оптимально поводитись в різних ситуаціях, відрізнятися системністю і ефективністю дії в умовах кризи, що особливо актуально в хірургії [Носков, Кальянов, 2002; Максименко, Філоненко, 2013].

Будь-який кейс дає можливість викладачу застосувати його на різних етапах освітнього процесу: на стадії навчання, та стадії перевірки результатів.

Застосування методу case-study у навчанні студентів різних спеціальностей дозволяє підвищити пізнавальний інтерес до навчальних дисциплін, поліпшити поняття законів, допомагає розвитку дослідницьких, комунікаційних і творчих навичок в прийнятті рішень. Відмінною особливістю методу case-study є створення проблемної ситуації на основі фактів з реального життя. Створений як метод вивчення економічних дисциплін, в цей час метод case-study знайшов широке розповсюдження у вивченні медицини, юриспруденції та інших наук [Михайлова, 1999; Мілерян, 2004].

Метод case-study - інструмент, що дозволяє застосувати теоретичні знання до вирішення практичних завдань. Метод сприяє розвитку у студентів самостійного мислення, уміння і враховувати альтернативну точку зору, аргументовано висловити свою. За допомогою цього методу студенти мають можливість проявити і удосконалити аналітичні і оціночні навички, навчитися працювати в команді, знаходити найбільш раціональне вирішення поставленої проблеми. Будучи інтерактивним методом навчання, метод case-study завойовує позитивне з боку студентів, забезпечуючи освоєння теоретичних положень і опанування практичного використання матеріалу; він впливає на професіоналізацію студентів, сприяє їх дорослішанню, формує зацікавленість та позитивну мотивацію по відношенню до навчання. Одночасно метод є і монітором, який відображає думки викладача, його особлива парадигма, що дозволяє інакше думати і діяти, оновлювати свій творчий потенціал.

Формування вміння самостійно опановувати основний теоретичний матеріал, практичні навички та професійні вміння досягається шляхом: формування клінічного мислення; абстрагування процесу засвоєння матеріалу; визначення та планування послідовності дій виконання завдання; вміння працювати з джерелами, мобілізувати наявну роботу для розв'язання поставленого завдання; самостійного контролю та оцінки результатів своєї роботи.

Робота над кейсом передбачає: розбір конкретної ситуації з певного сценарію, який включає самостійну роботу; "мозковий штурм" в мережах малої групи; публічний виступ із представленням та захистом запропонованого рішення, контрольне опитування учасників на предмет знання фактів кейсу, що розбирається. Роботу над кейсом поділяють на три основні етапи: домашня

самостійна робота, робота в аудиторії і підсумковий етап після заняття [Долгоруков, Susan, 1997].

I етап - заздалегідь складені кейси викладач роздає студентам попередньо, але не пізніше як за день до заняття. Студенти самостійно розглядають кейс, підбирають додаткову інформацію і літературу для його вирішення.

II етап - заняття розпочинаються з контролю знань студентів, з'ясування центральної проблеми, яку необхідно вирішити. Розділяють клінічну групу студентів на малі робочі групи, які отримують різні ситуації для вирішення кейсу. Викладач контролює роботу малих груп, допомагає, уникаючи прямих консультацій. Студенти можуть використовувати допоміжну літературу, підручники, довідники. Кожна мала група обирає "спікера", який на етапі презентації рішень висловлює думку групи. У ході дискусії можливі питання до виступаючого, виступи і доповнення членів групи, викладач слідкує за ходом дискусії і шляхом голосування обирається спільне вирішення проблемної ситуації.

На III етапі, - підведення підсумків, викладач інформує про вирішення проблеми в реальному житті або обґрунтовує власну версію і обов'язково оприлюднює кращі результати, оцінює роботу кожної малої групи і кожного студента.

Для ефективного використання кейс-методу необх-

ідно створювати спеціальні умови:

1. забезпечення достатньо високої складності пізнавальних проблем, які потрібно вирішувати студентам;
2. створення викладачем логічного ряду запитань щодо пізнавальної проблеми, які спонукають студентську молодь до пошуку істини створення в аудиторії атмосфери психологічного комфорту, яка має сприяти вільному висловлюванню студентами думки, не боячись помилки;
3. відведення спеціального часу на осмислення способів вирішення проблеми;
4. організація спеціальної підготовки викладачів до запровадження методики [Долгоруков, 2009].

Висновки та перспективи подальших розробок

Застосування методу case-study при викладанні загальної хірургії, з одного боку, стимулює індивідуальну активність студентів, формує позитивну мотивацію до навчання, зменшує "пасивних" і невпевнених у собі студентів, забезпечує високу ефективність навчання і розвитку майбутніх фахівців, формує певні особисті якості і компетенції, а з другого боку дає можливість самому викладачу самовдосконалюватись, по-іншому мислити й діяти та оновлювати власний творчий потенціал.

Список літератури

- Галузяк В.М. Педагогіка /В.М.Галузяк. - [2-е вид.]. - Вінниця, 2003. - 413 с.
- Долгоруков А. Метод case-study как современная технология профессионально-ориентированного обучения. - М., 2009 [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://www.vshu.ru/lections.php?tab_id=3&a=info&id=2600. - Название с экрана.
- Максименко С.Д. Научно-дослідницька діяльність студентів для слухачів ФПК викладачів I-IV р.а. ВМНЗ України : метод. рек. /С.Д.Максименко, М.М.Філоненко. - К., 2013. - 64 с.
- Мілерян В.Є. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять в медичних вузах (методичний посібник) /В.Є.Мілерян. - К.: Хрещатик, 2004. - 80 с.
- Михайлова Е.А. Кейс и кейс-метод: процесс написания кейса /Е.А.Михайлова //Маркетинг. - 1999. - №5. - С. 113-120.
- Носков В.И. Инновационные технологии в гуманитарном вузе /В.И.Носков, А.В.Кальянов. - Донецк, ООО "Лебедь", 2002. - 288 с.
- Susan S. The case study as a research method /S.Susan. - University of Texas at Austin, 1997. - 54 p.

Філіп С.С., Скрипинець Ю.П., Шимон В.М., Сливка Р.М.

CASE-STUDY METHOD FOR TEACHING GENERAL SURGERY

Резюме. В работе рассмотрены вопросы применения метода case-study в обучении студентов медицинских факультетов при преподавании общей хирургии. Определены основные этапы работы над кейсами и дана их характеристика.

Ключевые слова: общая хирургия, метод case-study, кейсы.

Filip S.S., Skripinets Y.P., Shimon V.M., Slivka R.M.

CASE-STUDY METHOD FOR TEACHING GENERAL SURGERY

Summary. In this paper we considered the application of case-study method in teaching general surgery students of medical faculties. The main stages of work on this case and their characteristics are given.

Key words: general surgery, the method of case-study, cases.

Стаття надійшла до редакції 18.11.2013р.

Філіп Степан Степанович - д.мед.н., проф. кафедри загальної хірургії з курсами оперативної хірургії, травматології ортопедії і судової медицини медичного факультету ДВНЗ "Ужгородський національний університет"; +38 050 588-33-20; +38 0312 69-34-41; filip.uz.@i.ua

Скрипинець Юрій Петрович - к.мед.н., доц. кафедри загальної хірургії з курсами оперативної хірургії, травматології ортопедії і судової медицини медичного факультету ДВНЗ "Ужгородський національний університет"; +38 0312 69-34-41

Шимон Василь Михайлович - д.мед.н., проф., завідувач кафедри загальної хірургії з курсами оперативної хірургії, травматології ортопедії і судової медицини медичного факультету ДВНЗ "Ужгородський національний університет"; +38 0312 69-34-41; kaftravm@rambler.ru

Сливка Рудольф Михайлович - к.мед.н., доц. кафедри загальної хірургії з курсами оперативної хірургії, травматології ортопедії і судової медицини медичного факультету ДВНЗ "Ужгородський національний університет"; +38 0312 69-34-41